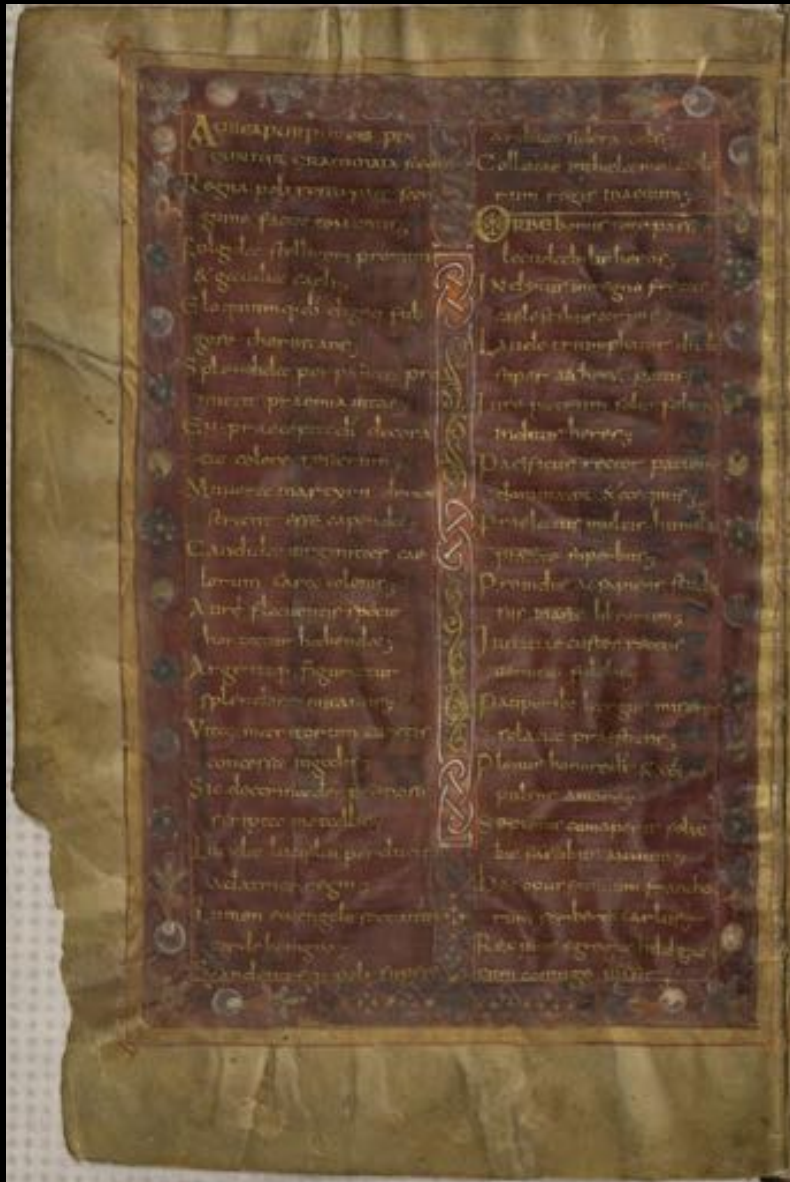

Rainer Hugener

Materialität im Medienwandel

Tagung «Editionen! Wozu? Wie? Und wie viele?»
Universität Zürich, 7./8. November 2014

Widmung für Karl den Grossen im Godescalc-Evangelistar 781-783

Bibliothèque nationale de France, NAL 1203, fol. 126v

94

VERSUS LIBRIS SAECULI VIII ADIECTI

780

10 Quo scripsit servulus anno. Tu, rex pie Carlo,
Illi comobium Masunvilar¹ dedisti:
Hac tibi regna dei solvant mercede perenni.
Salve, rex Carole arripotens vir magne, valeoque
Atque tui humilis Adae memorare per aevum.

11 Respice de celso populorum culmine, princeps,
Servulum Adam humilem tibi met serrire paratum.
Gloria magna tibi terris et gloria caelis
Constat, ut aetherium capias per secula regnum,
Pacis ubi lugiter perpes concordia regnat.

12 Dulcia stelligeri gaudens per pasqua caeli.

VII.

781

Aurea purpureis pinguntur grammata scedis²,
Regna poli roseo pate — sanguine — facta tonantis
Fulgida stelligeri permant et gaudia caeli,
Eloquiumque dei digno fulgore choruscans

3 Splendida perpetuae promittit praemia vitae.
Ea precepta dei decorata colore rosarum
Munera martyrii demonstrant esse cupenda.
Candida virginitas caelorum cara colonis
Auri flaventis specie hortatur habenda.

4 Argentique figuratur splendore micantis
Vita maritorum cunctis concessa iugalis.
Sic doctrina dei pretiosis scripta metallis
Lucida lucifera perducit ad atria regni
Lumen evangelii sectantes corde benigno.

5 Scandentesque poli super ardua sidera celsi
Collocat in thalamo caelorum regis in aevum.

Orbe bonus toto passim laudabilis heros,
Iaclytus in regno, fretus caelestibus armis,
Laude triumphator, dudum super aethera notus,
Iure patrum solio feliciter inclitus heres.

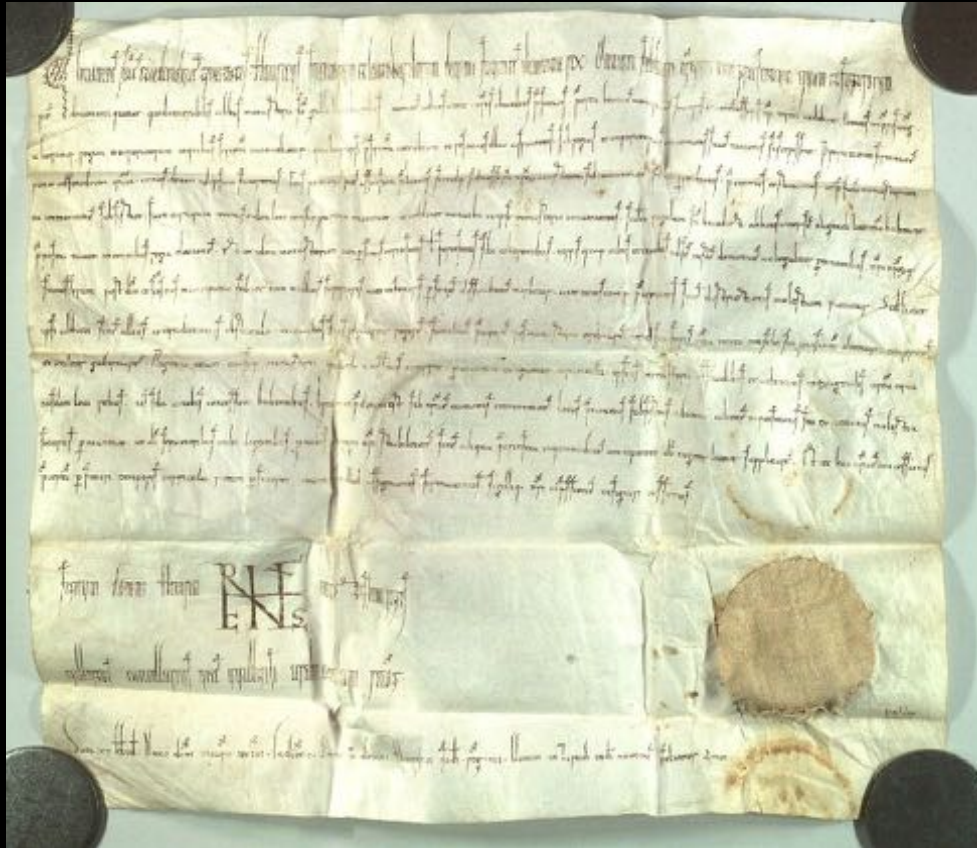
6 Pacificus rector, patiens dominator et aequus,
Praelatus multis, humili pietate superbus,
Providus ac sapiens, studiosus in arte librorum,
Iustitiae custos, verasque fidelis,
Pauperibus largus, miseris solacia praestans,
Plenus honore dei et Christi compulsus amore,
Septenis cum aperit felix bis fascibus annum,

10 Servulus anno quo conl. Defile 11 Illico evanham C
[VII] ex cod. Paris. voss. septis. 1203 f. 126^v—127 a. 9 Aure corr. in ri C

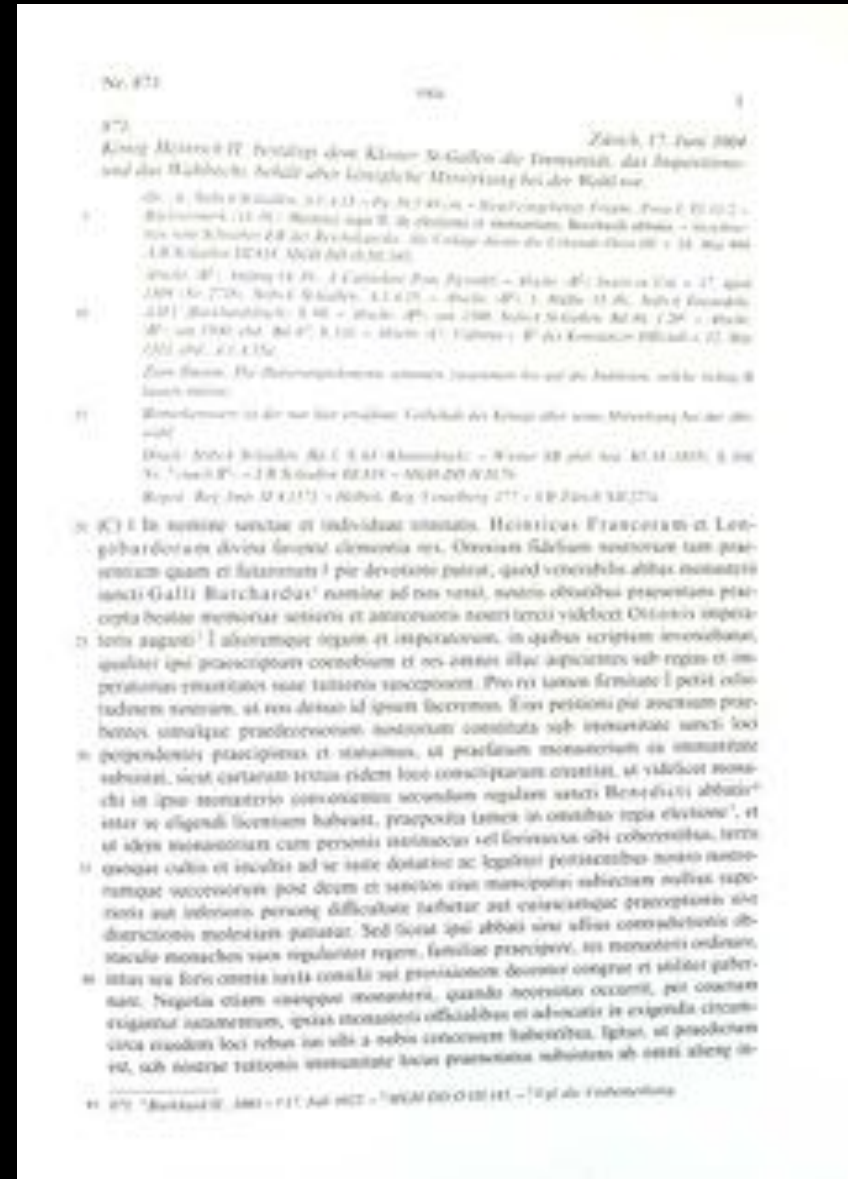
1) Masonis monasterium, Massinaster. 2) Cf. supra p. 92 a. 1: Aurea basilicos en piagit littera cantas.

MGH Poetae Latini, Bd. 1, S. 94-95, Nr. VII

Bestätigung der Immunität des Klosters Sankt Gallen durch König Heinrich II. 17. Juni 1004

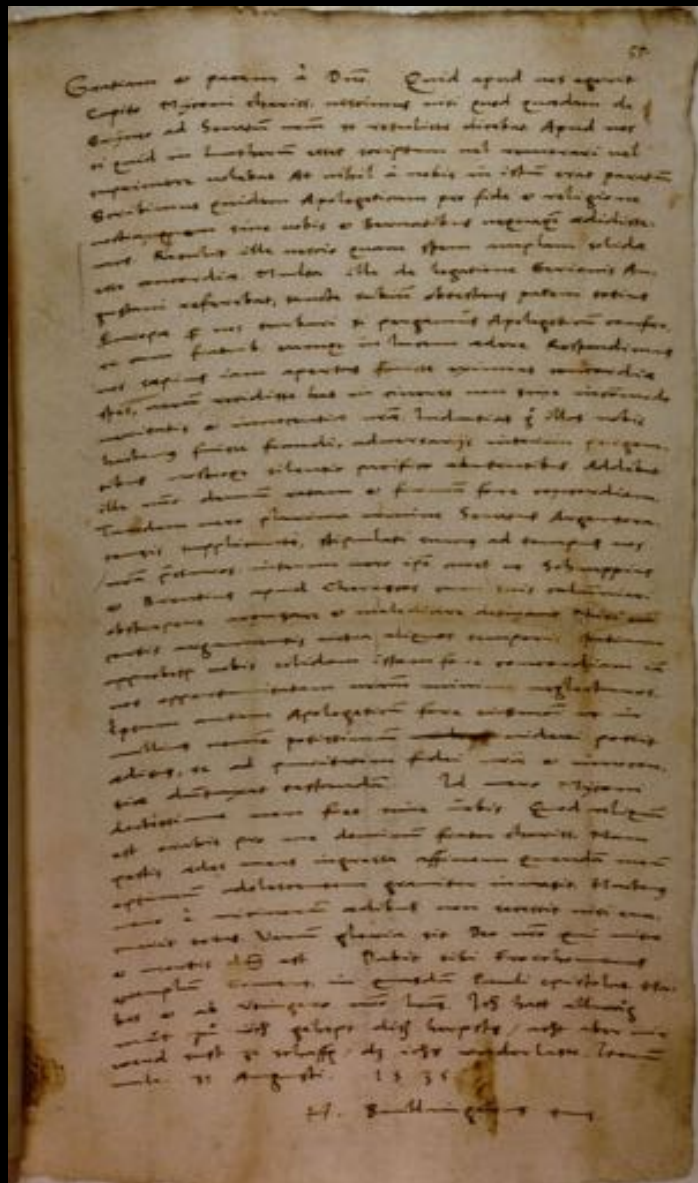
Stiftsarchiv Sankt Gallen, A.1.A.13

Chartularium Sangallense, Bd. 3, S. 1f., Nr. 871

Brief von Heinrich Bullinger an Oswald Myconius

31. August 1535

Staatsarchiv des Kantons Zürich, E II 347, S. 55

[637]

Bullinger an Oswald Myconius
 (Zürich), 31. August 1535
 Autograph: Zürich StA, E II 347, 55 (Siegetspati)
 Ungedruckt

Capitulum inter vos et nos de pace et de religione nostra. Quod apud nos agitur, nescimus, nisi quod quaedam de Ceyno ad senatum vestrum se retulisse dicebat. Apud nos, si quid in Lutherum esset scriptum, vel remoueri vel sapinere volebat, at nihil a nobis in istum erat paratum. Scribitur quidem Apologeticum pro fide et religione nostra, quod sine vobis et Bernatibus nequaquam addidissimus. Retulit ille nescio quam spem amplam solidae esse concordiae. Multa ille de legatione Gerionis Augustani referebat sancte subinde obtentam pacem totius Europae per nos turbari, si pergamus Apologeticum confere cum fratribus eiusque in lucem ardeat. Respondimus nos scilicet iam apertis fuisse exornis concordiae spes, verum recidisse has in ceteris non sine incommodo veritatis et innocentiae nostrae. Indulias ergo illas nobis hactenus fuisse fratri adversariis interim pergenibus nostraeque silentio pacifico abrenuibus. Addebat ille tunc demum ratam et firmam fore concordiam. Tandem voto plurima nomine seruat Argentonensis supplicanti stipulati sumus ad tempus nos nostra persequar, interim vero ipse curat, ut Schreppius et Brentius apud Cherascon cum suis calumniari, obsequere, accusare et maledicere desistant. Nisi enim certis argumentis intra aliquot temporis spatium approbetur nobis solidam istam fore concordiam, iam nos opportunitatem nostram minime neglecturos. Ipsum autem Apologeticum fore eiusmodi, ut in nullius nosem potissimum videri possit aedibus, sed ad puritatem fidei nostrae et innocentiae duntaxat testandam. Id vero, Myconi doctissime, non fiet sine vobis.

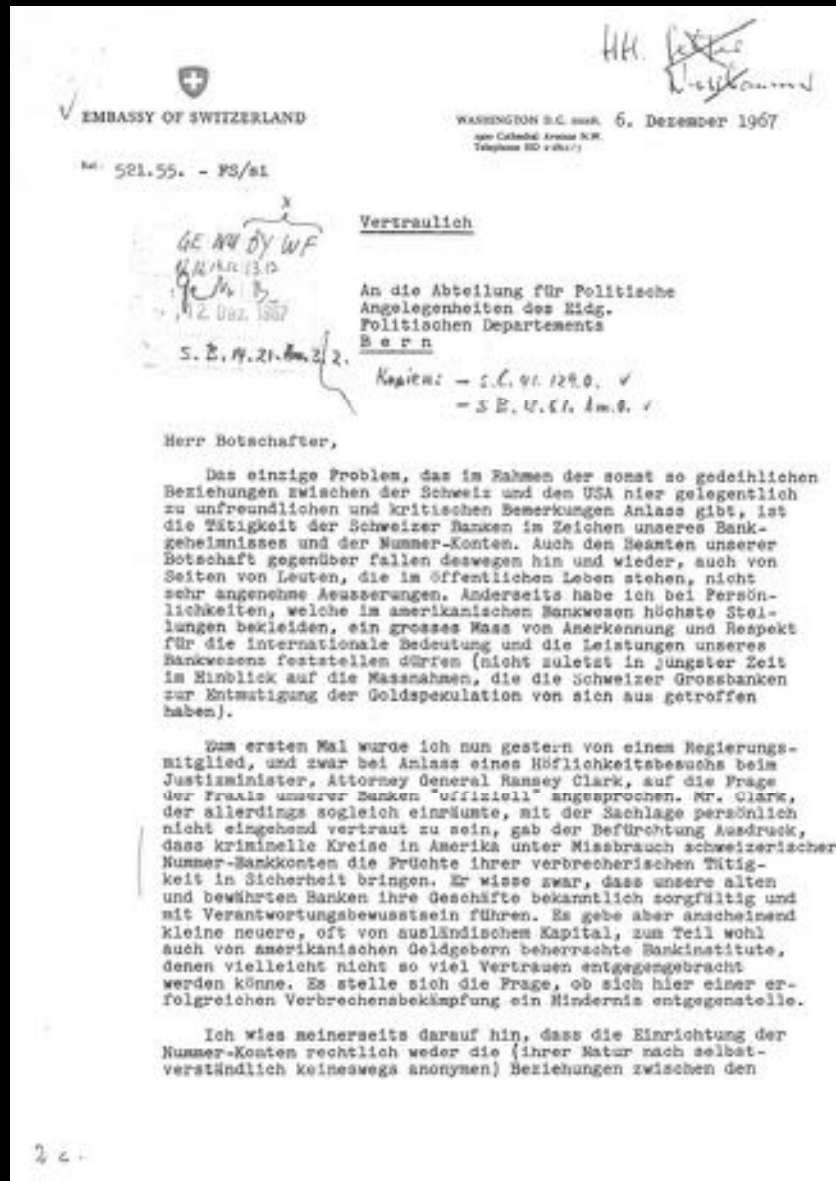
1. Vgl. unten Nr. 657, S. 11.
 2. Zu Capitulum Besuch in Zürich s. oben Nr. 635, Anm. 12.
 3. Hierbei handelt es sich um die von Bülhander ausgearbeitete Verteidigungsschrift gegen lutherische Schmähungen, vgl. oben Nr. 621, Anm. 19.

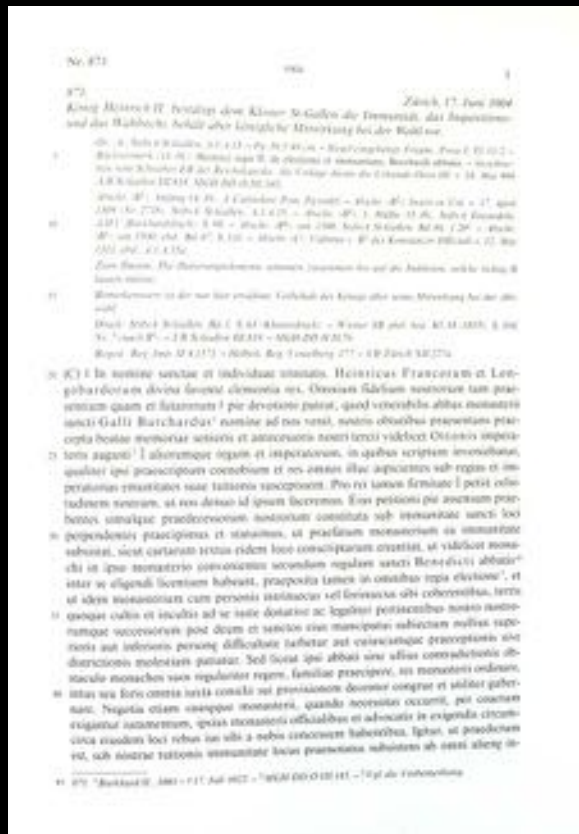
4. Gerion Sailer hatte Luther das von Bucer erwirkte Bekenntnis der Augsburger Prediger überbracht, vgl. oben Nr. 633, Anm. 2.
 5. Erhard Schreppf und Johannes Brentius in Wittenberg (vgl. HBBW IV, S. 296, 3. und Anm. 1).

337

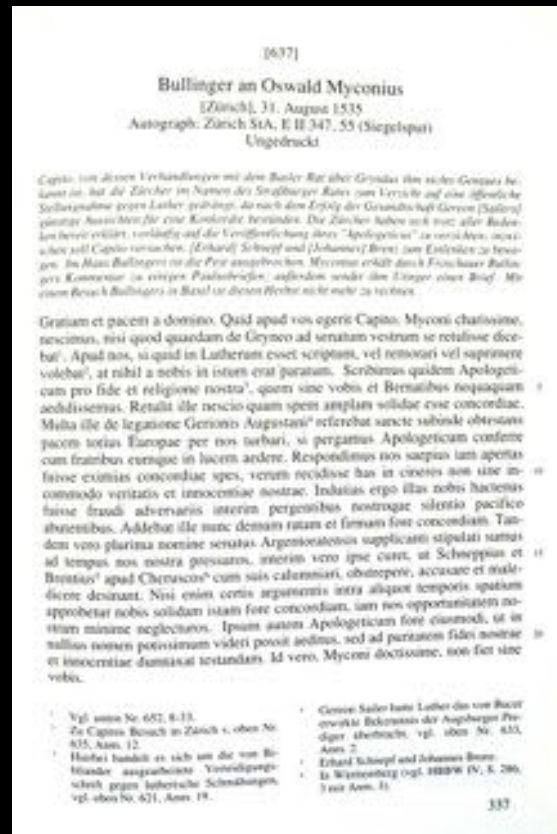
Heinrich Bullinger Werke, Bd. II/5, S. 337f., Nr. 637

Vertrauliche Mitteilung des schweizerischen Botschafters in Washington 6. Dezember 1967

Chartularium Sangallense

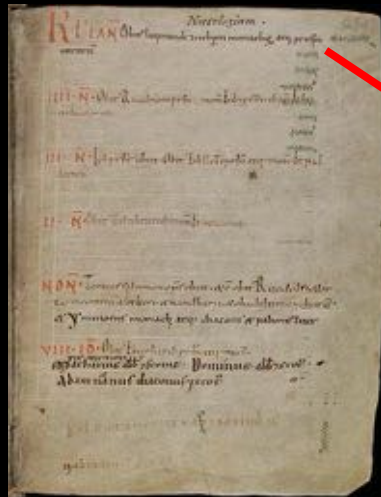

Heinrich Bullinger Werke

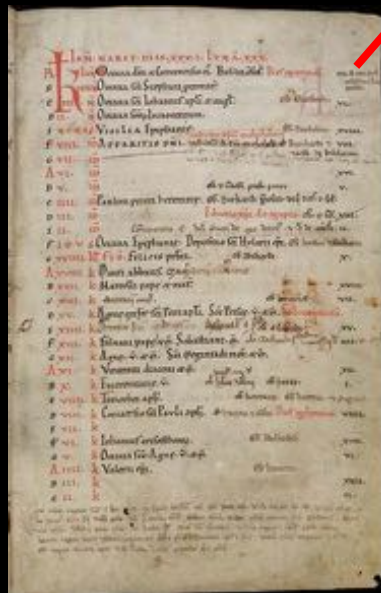

Diplomatische Dokumente der Schweiz

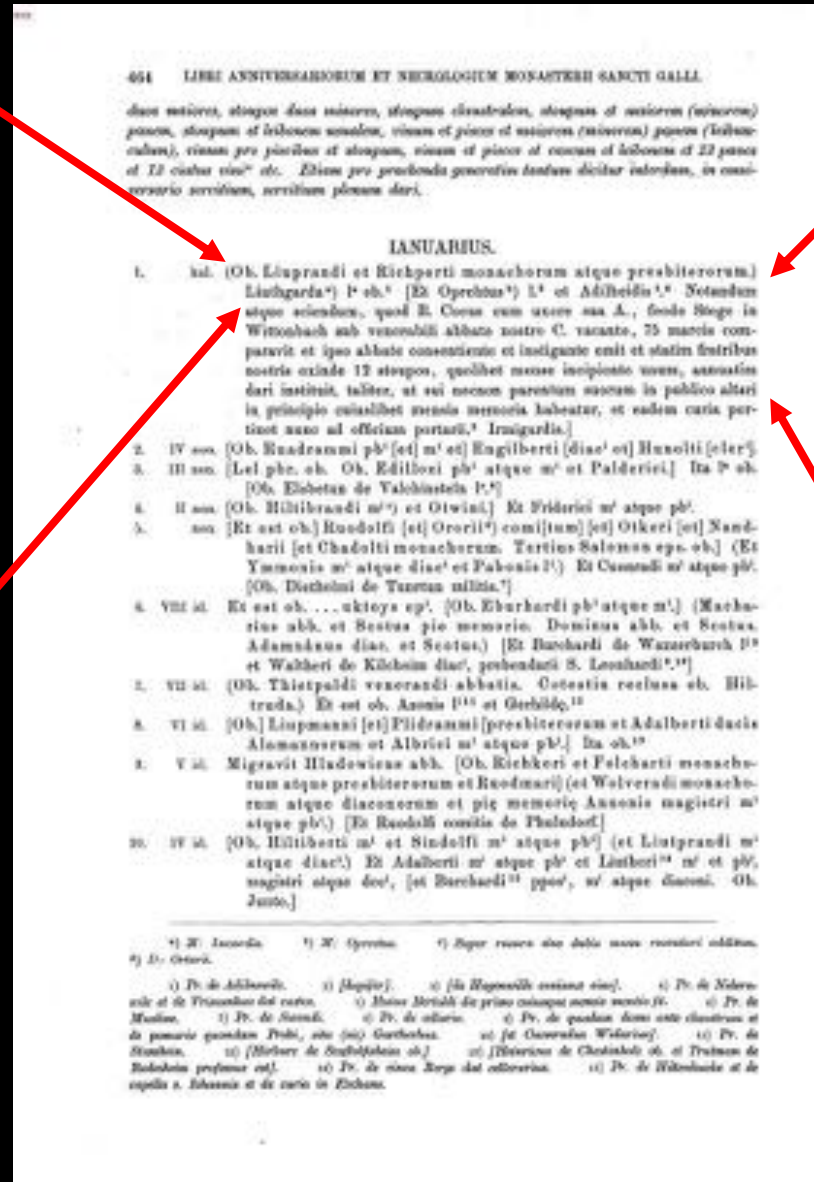
Kompilation von Nekrologien des Klosters Sankt Gallen 9.-16. Jh.

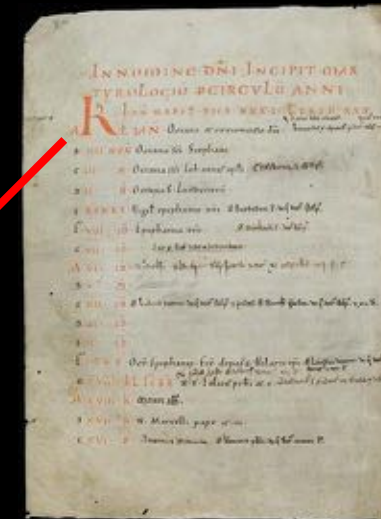
Cod. Sang. 915 (10. Jh.)

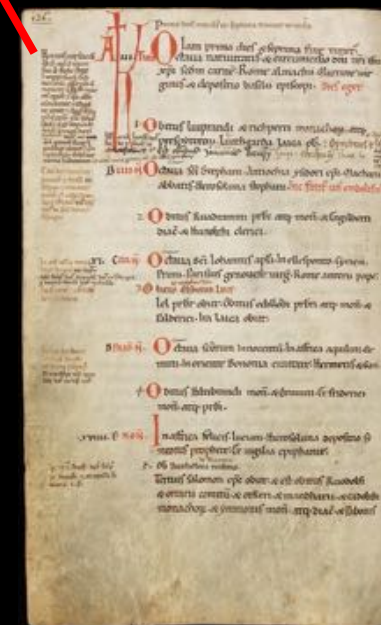
Cod. Sang. 361 (12. Jh.)

MGH Necr., Bd. 1, S. 464

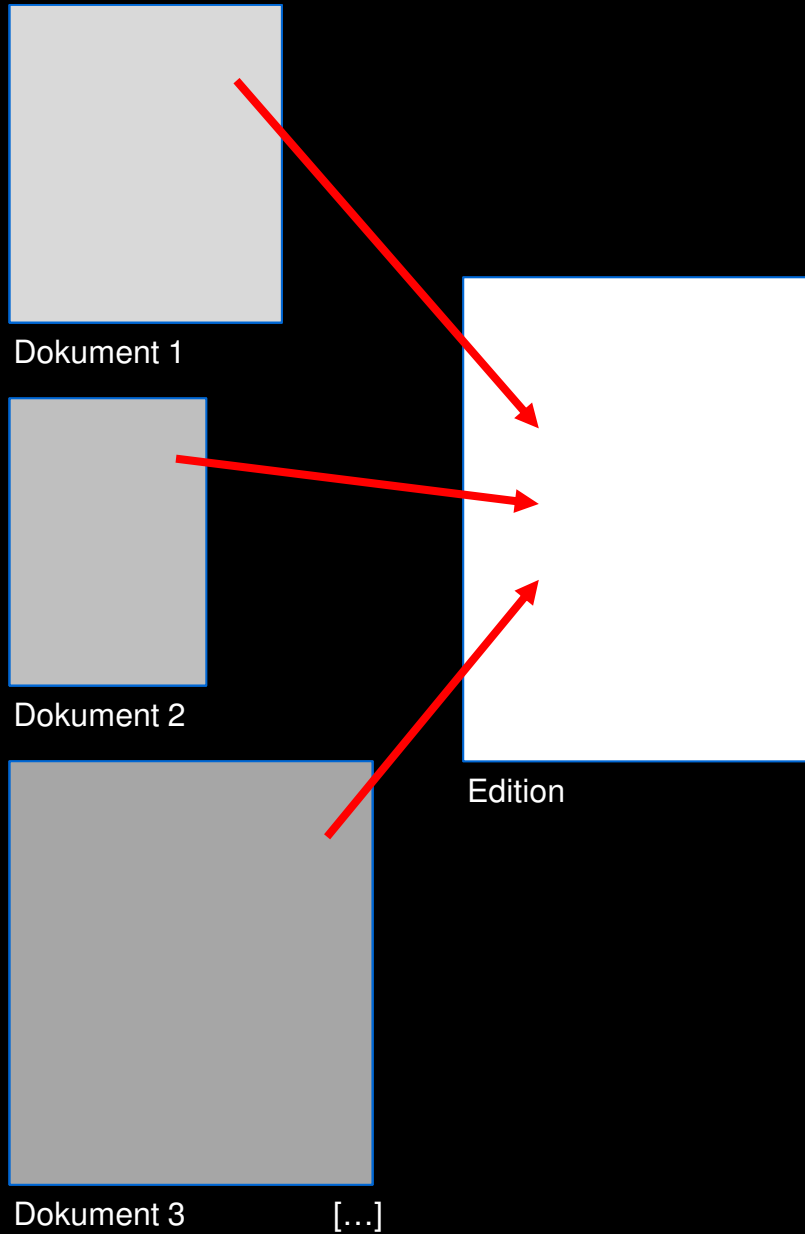
Cod. Sang. 339 (11. Jh.)

Cod. Sang. 453 (13. Jh.)

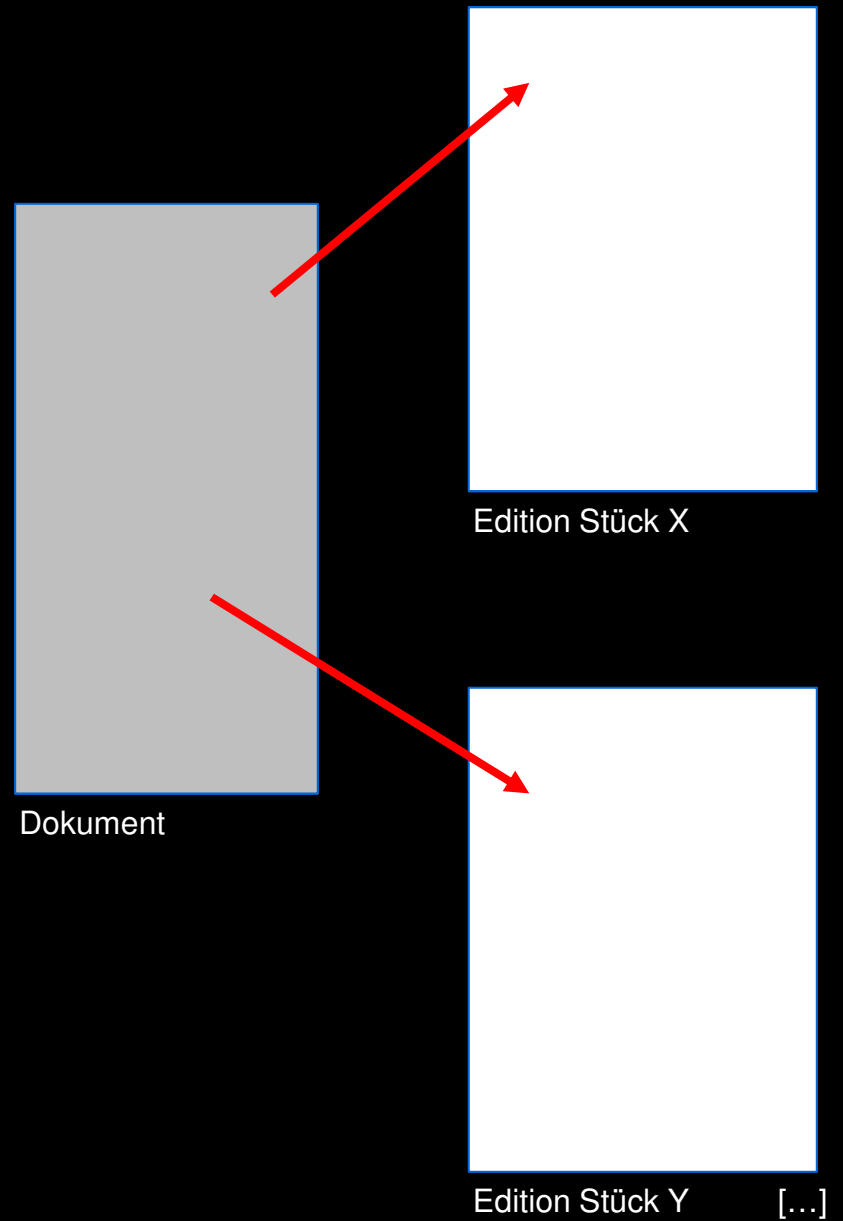
Kompilation in der Edition

n : 1

Separation in der Edition

1 : n

Faksimile

Bestätigung einer Schenkung an das Kloster St. Trudpert

LIBRI II. CAPUT X. 157

Venerabilis viris et reuerendis in xpo dnis vniuersis Archiepiscopis Episcopis Comibus alijs xpianorū regiminū presidentibus presente pagina inspectis Albertus comes de habzburg langgouus illanc noticiā subseriptorū Privilegii felicissime recordationis predecessorum suorum.

Luitfridi comitis Otperti & Ramperti fundatorū monasterii scti Trudiperti in nigra silua

Sigilli E. R. ID. illius comitis ac filiorū eius huiusmodi sigilli huiusmodi

Acta sunt hec anno dñice incarnationis m. c. lxxx. vi. Id est clausi maioris eate augustinensis

Quod magis confirmatur ex subscriptione *Wolfilini* Comitis, sub quo charta hæc data fuit. Idem namque *Wobwinus*, an *Wolfilinus*, in monumentis collectionis nostræ, mem. xciii. & ciii. an. 890. & 898. sub Arnolfo Rege, ejusque filio Ludouico Infante, Comes in ipso pago *Brisfichgoue*, i. e. *Brisgope* memoratur: que æra apprimè concordat cum chronologia Luitfridiani privilegii, quod datum est anno iii. regnante Ludewico filio Arnolphi, sub Comite *Wolfilino*, Nonis Calendis Martii, Luna x. Id modo attentionem imprimis meam excitat, quod et si *Lazius*, qui hoc diploma LUITFRIDI omnium primus publici fecit juris, fateatur exemplum suum ex ipso autographo fuisse descriptum, post ipsum vero *Gabr. Bucelinus* (d) ipsillum diploma secundum copiam (ut loquitur) sibi ab Abbate monasterii S. Trudiperti communicatam (e) denuo ediderit; nihilominus tamen binæ hæc editiones tam discrepantes inveniuntur, ut post collationem earundem plures quam dl. variantes lectiones notabiles deprehenderit *Eccardus*, (d) interque illas interpolationes manifestas. Quo non obstante, fautores suos utraque editio nacta est; prior nempe *Guillimannum*, *Clar. P. Bernardum Pezium* posterior (e). Toti autem dissensionis huic & controversiæ anâ omnino præcisâ fuisset, si argumenta nouaque subsidia, a nobis in medium prolata, jam tum expensâ fuissent. Monachos insuper *Trudpertinos* oppido sollicitos habebat cura, ut ad maiorem adhuc fidem conciliandam

V 3 exem-

(d) *Consul. Germ. notit. p. 29.* | (d) *Loco cit.*
 (e) *Id. Eccardi Orig. Habzburg. col. 242.* | (e) *De ergo nominis Habzb. p. 37. sup.*

GENEAL. HABSBURGICÆ. 197

ANNO 1185.

thio de *Rumensberg*. *Henricus* Comes de *Wartstein*. *Manegoldus* & *Henricus* Comites de *Veringen*. *Gebhardus* & *Wolfradus* frater ejus, filii Comitis *Manegoldi*. *Albertus* & *Ulricus* Comites de *Cebinworb*. *Gotefridus* & *Manegoldus* filius ejus, Comites de *Rordorff*. *Burcbardus* Comes de *Hocbenberc*, & frater ejus Comes *Fridericus*. *Berchtoldus* & *Fridericus* Comites de *Zolleren*. *Egeno* Comes de *Urach*. *Bertoldus* Comes de *Berge*. *Conradus* Comes de *Sancto Monte*. *Ernest* de *Stuzelingen*. *Manegoldus* de *Orofrwang*. *Berngerus* de *Schuzenriedt*. *Gotefridus* de *Schweinbaufen*. *Conradus* de *Teggenbaufen*. *Burcbardus* & *Albertus* frater ejus de *Fricbingen*. *Hartmannus* & *Conradus* de *Mimmenbaufen*, & alii quam plures. Acta sunt hæc Dominice Incarnationis anno millesimo centesimo octuagesimo quinto, Indictione III. imperante FRIDERICO Rom. Imperatore Augusto, anno autem Imperii ejus XXX. anno vero ducatus nostri L. (5).

(1) Instrumentum hoc nos edocet, qua ratione feculo XII. in Alemannia, seu Sævia, Ducis præfidentis, in conuentu Procerum, lites sint decisse.
 (2) *Wahrschafft*: hodie utrim vocabulo generatim, quod *creationem* adsignificat.
 (3) Sententia hæc Procerum Germaniæ parum sapit ad genium hodiernæ sanctionis pragmaticæ.
 (4) Integram Comitum Sæviæ recensionem illius ævi hic habes.
 (5) Nota annos *duæctus*, qui ad imitationem annorum *repi* in chartis Regiis, seu diplomatis, expressorum a Ducibus quoque adpositi fuerunt.

CCXLVII.

ALBERTUS Comes de HABESBURG, Landgravius *Alsatie*, confirmat privilegium, a LUITFRIDO quondam Comite, ejusque filiis HUNFRIDO, LUITFRIDO, & HUGONE, monasterio S. Trudiperti datum.

Venerabilibus viris (1), & reverendis in Christo Dominis, uniuersis Archiepiscopis, Episcopis, omnibusque aliis Christianorum regimini præfidentibus, præsentem paginam inspecturis, ALBERTUS Comes de HABESBURG, Landgravius *Alsatie*, notitiam subscriptorum. Privilegium felicissimæ recordationis predecessorum & progenitorum nostrorum, LUITFRIDI Comitis, OTPERTI, & RAMPERTI, fundatorum monasterii Sancti Trudiperti Martyris in Nigra Silva, Constantiensis dyocesis, datum in tempore pristino religiosi viri; Abbati & Conuentui monasterii prædicti, & auctoritate Romanorum Pontificum diligenter confirmatum inspeximus, legimus, & examinavimus, continens, que in præsentis pagina subseribuntur. „Quid salubrius (2) atque utilius potest quisquam cogitare, quam suo Creatori se suaque subjugare, de caducis atque transitorijs æternam vitam, dum valet, mercare, Domino monente atque testante: Quid proficit homini, si mundum uniuersum lucretur, anime vero sue detrimentum patiat? Et illud Sapientis: Redemptio anime sunt proprie diuicie. Ideo ego LUITFRIDUS (3) in nomine S. Trinitatis (quod noscat honestas sacerdotum, clarissima dignitas Regum, omnique industria fidelium) decreui deuota mente, quoddam monasterium in honore Dei constructum, & SS. Apostolorum *Petri* & *Pauli*, & Sancti *Trudiperti* Martyris, qui ibi coronatus est, & in ipso Sanctissimo corpore requiescit, ceterorumque Sanctorum, quod a præterfluente fluuiolo *Nuimaga*, seu monasterium S. *Trudiperti* vocatur, restaurare & augmentare, cum ædificijs, omnique ornatu ad Diuinum cultum

B b 3 „ perti-

1185.
Ex autographo archiepiscopi
et sancti Trudiperti.

